

Søren Gyning-Nielsen, 200672-2833
Projekthold - Informationskompetence
4. semester projektopgave
Aflevering 26. Maj 2010

4. Semester projektopgave

Informationskompetence

Vejleder: Trine Schreiber

Danmarks biblioteksskole

Disposition:

Indledning	3
Problemformulering:	4
Metodeovervejelser:	4
Teori	5
Empiri og analyse - domænebeskrivelse og analyse	7
Hvordan er www.skrivopgave.dk udtryk for IK ?	12
Differentiere informationskompetence sig anderledes hvis det belyses i en undervisningsmæssig kontekst end fx i en arbejdsmæssig relation?	14
Oluf Sundins fire forståelser af informationsøgning som IK	15
Hvordan videndeler www.skrivopgave.dk?	17
Kan denne webtutorial anvendes som et læringsinstrument og hvad er i det hele taget et læringsinstrument?	17
Perspektivering / konklusion	18
Litteraturliste	18

Indledning

Ved denne projektopgaves indledende fase var jeg meget fokuseret på at opgaven skulle perspektiverer podcasting indenfor uddannelsesdomænet ud fra både et didaktisk og læringsmæssigt synspunkt fordi jeg ser podcasting som et begreb, der på en ny måde kan sætte informationskompetencer i perspektiv i et læringsmæssigt sigte. Valget af dette emne er særdeles spændende og rummer mange muligheder men i denne opgavesammenhæng måske også et lidt for bredt perspektiv.

Efter grundige overvejelser og samtaler med min projektsemestervejleder er jeg kommet frem til at det emnevalg er for ambitiøst i forhold til denne projektsemesteropgave, hvorfor jeg har valgt at udsætte det emnevalg til et kommende bachelorprojekt i stedet for.

Dette førte til en væsentlig kursændring for min semesteropgave og i min projektopgave har jeg i stedet for valgt at perspektivere og analysere web-tutorialen, www.skrivopgave.dk med fokus på informationskompetence.

www.skrivopgave.dk er et digitalt opslagsværk for folkeskolens ældste elever samt elever på ungdomsuddannelserne, til brug for inspiration i forbindelse med informationsøgning og udarbejdelse af skriftlige opgaver.

Jeg finder at en analyse og gennemgang at dette website ligger mere i forlængelse af semesterkurset og med afsæt i nogle af de væsentlige teorier og diskurser indenfor domænet forsøger jeg at perspektivere og synliggøre nogle emnespecifikke artefakter i forhold til begrebet informationskompetence.

Problemformulering:

Med fokus på www.skrivopgave.dk som læringsinstrument, vidensudvikling og vidensdeling undersøges hvordan begrebet informationskompetence kan anvendes i en undervisningsmæssig sammenhæng.

Metodeovervejelser:

Jeg har i forbindelse med denne projektopgave valgt at forholde mig til hvordan informationskompetence udtrykkes i webtutorial'en www.skrivopgave.dk. I denne proces vil jeg forsøge at kortlægge formål, design, indhold og hvilke typiske brugere det benytter denne webtutorial samt beskrive det ud fra et kronologisk, et uddannelsesmæssigt og anvendelsesmæssigt perspektiv.

Derefter forsøger jeg at analysere websitet med omdrejningspunkt omkring informationskompetence, herunder hvad informationskompetence dækker over i en dansk uddannelsesmæssig kontekst.

Desuden anvender jeg Lars Qvortrup, der blandt andet i sin samfundstrilogi om det hyperkomplekse samfund, det vidende samfund og det lærende samfund analyserer vor tids moderne samfund ud fra en læringsmæssig logik.

For at perspektivere www.skrivopgave.dk inddrager jeg professor Oluf Sundins studier omkring informationskompetence baseret på en undersøgelse af 31 skandinaviske web-tutorials¹.

Oluf Sundin arbejder blandt andet med forskning på institut for biblioteks- og informationsvidenskab på Bibliotekshögskolan i Borås i Sverige. Han forsker indenfor emnefeltet informationskompetence og arbejder i en informationsvidenskabelig sammenhæng, med stor fokus på folkeskole- og

gymnasieelevers læring og tilgang til informationskompetence i en moderne IT baseret undervisningsammenhæng.

I slutningen af projektopgaven vil jeg foretage en analyse af www.skrivopgave.dk ud fra en brugsmæssig synsvinkel samt en overordnet konklusion.

Teori

Årsagen til jeg har valgt at arbejde med Qvortrup & Sundin er at jeg finder de blandt andet repræsentere meget vigtig pointer i forhold til viden og informationskompetence i vores moderne samtid.

I forbindelse med en generel beskrivelse af websitet anvender jeg Qvortrups idéer om viden og læringsadfærd, for på denne måde perspektivere www.skrivopgave.dk i forhold til IK.

Ifølge Qvortrup er ”*viden et begreb for et individs (dvs. Menneskes eller organisations) måder at håndtere omverdens kompleksitet på...Viden er en kilde til at transformere usikkerhed til sikkerhed.*”².

Qvortrup³ nævner i det vidende samfund, at der er sket en bevægelse i vidensbegrebet, hvor der tidligere var fokus på kvalifikationer er det i dag vigtigt at have kompetencer i stedet for faktuel viden. Der er sket en bevægelse fra det at have faktuelviden til at have viden om viden, det han kalder et situativt vidensniveau.

Ifølge Qvortrup⁴ findes tre essentielle systematiske kompetencerformer: Relationskompetence, refleksionskompetence og meningskompetence.

Relationskompetence er evnen til i en kommunikationssituation at iagttage og kommunikere, og forudsætter empati og indlevelse.

Qvortrup⁵ nævner at ”...evnen til kunne etablere kommunikative relationer er vigtigere end det nogensinde har været. Evnen til at relatere sig til den eller det fremmede ud fra en viden om, på den ene side, hvad man selv står for, og på den anden side at verden også godt kan fortolkes anderledes...”

Refleksionskompetence er evnen til selviagttagelse, og udvider relationskompetencebegrebet til om man er istand til at kunne reflektere over sig selv, og sætter sig i den andens sted i forhold til de handlinger man foretager i en kommunikationssituation.

Meningskompetence er evnen til at kunne definere en fælles forståelseshorisont ud fra en kombination af selviagttagelse og fremmediagttagelse.

Mellem august og oktober 2004 har Oluf Sundin foretaget en sproglig analyse af 31 skandinaviske web-tutorials⁶ (Journal of Documentation 64,1 s. 24-44) der beskæftiger sig med IK. Efter et grundigt feltstudie anvender Sundin fire tilgange til informationskompetence i studiet af forskelle og ligheder mellem de enkelte websites.

De fire tilgange tager udgangspunkt i fire måder at betragte informationssøgning som informationskompetence, og har fokus på selve informationen (source approach), teknisk orienteret søgning, brug af trunkering, boolske operatorer og fasesøgning (behavioural approach), en vurdering af informationssøgerens behov (process approach) samt informationskompetence og informationssøgning som sociale interaktion (communication approach).

Oluf Sundins opdeler informationsressourserne i primære, sekundære og tertiære kilder, hvor fx. bibliotekets fysiske materialesamling, bøger, tidsskrifter mv. er primære kilder og encyklopædier, håndbøger og databaser er sekundære kilder. Oluf Sundin forholder sig kildekritisk til informationsressourserne ved at stille spørgsmål til

kildernes oprigtighed, identificere og anerkende brugerens specifikke informationsbehov samt optimere informationssøgningen ved hjælp af en søgestrategi og anerkendte udvalgte kilder.

Empiri og analyse - domænebeskrivelse og analyse

Jeg har valgt at tage udgangspunkt i www.skrivopgave.dk et digitalt opslagsværk, der anvendes som guide og hjælpeværktøj for folkeskolens ældste elever samt elever på ungdomsuddannelserne, der har brug for inspiration i forbindelse med informationssøgning og udarbejdelse af skriftlige opgaver.

Websitet er i denne sammenhæng vældigt interessant, da det giver et enkelt og fornuftigt bud på nogle af de problemstillinger og milepæle, eleverne skal være opmærksom på i forhold til udarbejdelse af skriftlige produkter.

Websitet er udviklet med midler fra Biblioteksstyrelsens udviklingspulje⁷ og har i perioden 2002-2007 modtaget driftstøtte fra Biblioteksstyrelsen. Redaktionen bag websitet består af bibliotekarer tilknyttet bibliotekerne i København, Roskilde, og Herning samt Grenaa Handelsskole⁸.

Websitet har en klassisk designstruktur med en overskrift, fast topmenu, en navigationsmenu til venstre og et menuafhængigt indholdsfelt til højre for menuen. Topmenuen indeholder fem faste menupunkter inklusiv en søgefunktion som efter en række testsøgninger på websitet fungerer efter hensigten.

Forsiden af websitet fungerer som en blogfunktion, opdateret med de seneste otte indlæg om relevante nyheder for brugerne af websitet. Websitet har en relativ lav opdateringsfrekvens og nyhederne på forsiden opdateres i gennemsnit hver tredje måned.

Websitets grafiske udformning afspejler det blev udviklet for et par internet generationer siden tilbage i 2002. Websitet er en inkonsekvent grafisk oplevelse, idet

der anvendes mange forskellige skrifttyper, skriftstørrelser, tekstfarver og bullit-points i de enkelte webelementer som efter min vurdering giver for meget uro.

Billedet øverst på websitet er holdt i mørke og rolige farver, men skæmmes af en meget markant rød bræmme i topmenuen, der farvemæssigt afviger fra topbilledet og farven i menutoppen til venstre på websitet. Det farverige designvalg og den uensartede designlogik på www.skrivopgave.dk appellerer sandsynligvis til det unge brugersegment og er således i naturlig overensstemmelse med målgruppen i folkeskolen og ungdomsuddannelserne.

Websitet formår trods sin ulogiske grafiske stringens alligevel at være en suveræn katalysator ved informationssøgnings- og skriveprocessen for websitets målgruppe, pga. en særdeles fornuftigt indholdsdel og menustruktur.

Den primære navigering og tilgang til websitets indhold sker via en 14 punkts menustruktur til venstre på sitet. Menuen har en fornuftig struktur, som kan være med til at guide brugerne igennem opgaveprocessen og er bygget op i en kronologisk rækkefølge, der følger vigtige problemstillinger og milepæle i en opgaves tilblivelsesproces, som hjælp for websitets brugere til at overskue skriftlige projekter.

I forlængelse af indholdsmenuen til venstre ligger en samling direkte links, der fungerer som inspirationskilde til både eksterne og interne sider på sitet.

Her finder brugerne et direkte link til websitets fangruppe på Facebook og link til websitetets samarbejdspartnere. Her finder man også en række interne links til instruktionsfilm om SkoDa, en samling af databaser for skoleelever, artikelsøgning samt om Bibliotek.dk direkte integreret i skrivopgave.dk.

Nederst i menuen til venstre opfordres man til at spørge biblioteksvagten¹⁰, hvis man ikke kunne finde svar på www.skrivopgave.dk, her finder man links med mulighed for at sende en mail via websitet til redaktionen af skrivopgave.dk samt chatte med biblioteksvagten.

Jeg har valgt at anvende dette website som udgangspunkt for denne projektopgave, fordi det er et enkelt website med en tydelig og markant målsætning om at udvikle brugernes informationskompetencer og styrke deres opgaveskrivning. Websitet indeholder omkring 40-50 forskellige indholdssider og er derfor nemt at overskue.

Websitet er udviklet i samarbejde med professionelle bibliotekarer, der er uddannet til at strukturere og arbejde med forskellige former for informationer i mange sammenhænge. Ved at specifikt at vælge www.skrivopgave.dk i denne projektopgave fravælger man andre indgangsvinkler ift. at arbejde med informationer og IK end den biblioteksfaglige. Man kunne fx godt forestille sig at websitet havde haft andre præferencer med en helt anden logik, hvis det havde være udviklet og drevet af en projektgruppe bestående udelukkende af folkeskolelærere, der har er helt andet informationsfagligt udgangspunkt end bibliotekarer.

Havde jeg valgt at forankre min projektopgave omkring en anden webtutorial som fx BINKO¹¹ fra det sundhedsvidenskabelige fakulteter på SDU, ville der være tale om en anderledes brugergruppe på et andet niveau og med et andet behov for informationskompetence i relation til målgruppen på skrivopgave.dk. Udgangspunktet for både skrivopgave.dk og BINKO er for så vidt ens, men det forskellige brugerfokus har afgørende indflydelse på både indhold, design og brugen af de to websites.

Hvor skrivopgave.dk's målgruppe henvender sig til elever i 15-20 års alderen retter BINKO sig imod studerende på universitet med et andet refleksionsniveau. Dette afspejler sig markant i sitets indhold ved fx en dybere og mere grundig tilgang til

emnet, og et mere præcist sprogligt udtryk med længere sætningskonstruktioner. Men selvom formål og indhold på de to websites ligner hinanden, udfra et ønske om at øge informationskompetencen hos brugerne, så har jeg fravalgt BINKO pga. dets uoverskuelige grafiske design.

Websitets logiske struktur og menuopbygning er med til at hjælpe elever, der anvender sitet, til at komme bedre igennem opgaveprocessen.

Den kronologiske menustruktur guider eleverne igennem alle vigtige problemstillinger i de forskellige faser i arbejdet med skriftlige opgaver, men kan også anvendes på flere forskellige stadier og læringsniveauer i processen.

Under menupunktet 'emnevalg'¹¹ guider websitet de elever, der i opgaveprocessen har brug for hjælp til at beslutte opgavens faktuelle emneindhold. På denne måde fungerer websitet som katalysator og igangsætter for elever der ikke har et bud på hvad opgaven skal handle om.

Websitet kan også med fordel bruges af elever som har et højere videns- og reflektionsniveau, det Qvortrup kalder situeret viden¹² eller refleksion over læringsadfærd. I menupunktet 'skriv din opgave'¹³ finder man nogle eksempler på hvad der kendetegner en god opgave, som kan anvendes til at forbedrer læringsprocessen. Ved at reflektere over alt det den gode opgave skal indeholde, fx hvordan man skaber sammenhæng, struktur, formulere sig forståeligt og disponere sin opgave fornuftigt, løfter man læringsniveauet fra faktuel til situeret viden og eleven opnår dermed et bedre reflektivt udgangspunkt i opgaveprocessen.

På siden 'underviser du'¹⁴ finder man underviseroplæg om skrivopgave.dk samt informationsøgning for websitets målgruppe udarbejdet i samarbejde med Danmarks Biblioteksskole. Her finder man både en kort lærervejledning om websitets formål, en

introducerende præsentation som oplæg til debat samt oplæg til emnevalg, informationsøgning, problemformulering, kildekritik og litteraturliste.

Denne side er målrettet underviserne i folkeskolen og ungdomsuddannelserne, der anvender websitet som en integreret del af undervisningen og er ikke desideret tænkt anvendt af den primære målgruppe. Underviserens idékatalog er udarbejdet med udgangspunkt i undervisningens kompetencemål, tidsforbrug og aktiviteter og er en idéinspirator for læreren ”...så eleverne bliver mere aktive i diskussioner og selvstændige undersøgelser...”¹⁵.

Qvortrups 3. ordenslæring kan muligvis medvirke til at forstå processen i arbejdet med undervisersiden idet refleksionen over forudsætningerne for læringsadfærden giver mulighed for at omlære eller finde et andet læringsperspektiv.

Skrivopgave.dk er særdeles stærkt formidlende set fra et indholdsmæssigt perspektiv, hvilket afspejles i den meget procesorienterede kronologiske menuopbygning samt nemme og enkle menupunkter i indholdsdelen. På denne måde formår websitet trods sin manglende designmæssige logik og stringens at opfylde dets primære formål om at videndele og øge IK for dets brugere.

Indholdsdelen under websitets enkelte menupunkter er en blanding af guides der fungerer som hjælp til konkrete spørgsmål i forhold til opgave og skriveprocessen, nogle praktiske eksempler eventuelt kombineret med lidt mere uddybende tekst om menupunktets indhold. På de fleste af websitets indholdssider finder man eksterne links til websites, hvor der kan findes yderligere information om det valgte emne.

Generelt anvendes enkle og overskuelige sætningskonstruktioner på websitet, med nem læsbarhed, hvilket er med til at gøre det til et rigtigt godt udgangspunkt for målgruppen til at komme i gang med skriftlige opgaver.

Hvordan er www.skrivopgave.dk udtryk for IK ?

For at svare på dette spørgsmål, er det vigtigt at forholde sig mere generelt til hvad IK begrebet dækker over, herunder forsøge at definere begrebets generelle betydning for at kunne perspektivere det i denne specifikke sammenhæng.

Ifølge den Store Danske encyklopædi¹⁶ defineres kompetence som det at kunne noget, være dygtig til noget på et vist niveau eller have en viden og forståelse om et specifikt emne.

At være kompetent og have en specifik viden på et vist niveau afhænger af hvilken kontekst begrebet anvendes i, idet der er divergerende opfattelser af vidensanvendelse, præstation og dygtighed inden for forskellige faglige og videnskabelige diskurser.

For at eksemplificere dette, vil jeg tage udgangspunkt i to forskellige situationer, hvor kompetence dækker over to forskellige definitioner afhængig af uddannelse og profession.

For en journalist dækker begrebet kompetence måske over evnen til at undersøge, stille kritiske spørgsmål, dokumentere, formidle sin historie og fastholde læseren, hvorimod kompetence for en præst dækker over evnen til at have empati, udøve sjælesorg og bistå mennesker i alle områder af livet og døden.

Ved at reflektere over de to forskellige jobsituationer, er det tydeligt at der er forskel på krav, forudsætninger, holdninger og de afgørende grundlæggende værdisæt i forhold til de to situationer, hvilket afspejler sig ved at kompetence i de to jobeksempler viser sig på forskellige måder.

Informationskompetence er en form for kompetence. Ved at parallelisere den måde vi definerer kompetencebegrebet på ift. IK (jf. ovenfor), kan vi definere IK ud fra mange

forskellige varianter afhængig af den specifikke kontekst og diskurs. Et forskelligt videnskabeligt eller sprogligt (^{17, 18}) udgangspunkt kan således være afgørende for hvordan IK defineres.

Ifølge informationsordbogen.dk¹⁹ defineres informationskompetence på flere måder, hvoraf følgende indgår:

- erkendelse af informationsbehov
- dækning af informationsbehov
- evne til søge information og optimere disse
- Sortering af information
- Anvendelse af information, herunder formidlingsevner

Den amerikanske forening National Forum on Information Literacy, Inc.(NFIL), der består af mere end 90 nationale organisationer²⁰ og udenlandske interessegrupper, med fokus på information definere informationskompetence jf. nedenstående:

*”Information Literacy is defined as the ability to know when there is a need for information, to be able to **identify, locate, evaluate, and effectively use** that information for the issue or problem at hand.”²¹*

Det gennemgående træk ved kompetence og IK er at begrebet kan variere i relation til den specifikke kontekst. Belyst med ovenstående definition fra informationsordbogen.dk og NFIL er www.skrivopgave.dk udtryk for IK ved at styrke brugerne med konkret hjælp til at identificere et givent emnevalg²² og problemstilling²³ (identify), giver gode råd og tips til informationsøgning²⁴ i leksika²⁵, på internettet²⁶ eller i databaser²⁷, bøger²⁸ eller artikler²⁹ (locate) samt kunne foretage en plausibel kildekritik³⁰ (evaluate).

Websitet guider også brugerne i gang med det praktiske skrivearbejde³¹, med hjælp til opbygning og strukturering af selve opgaveteksten³² (effectively use).

Brugerne der anvender Skrivopgave.dk får en konkret hjælp til at strukturere opgaveprocessen fra idé til færdigt produkt, et praktisk redskab til at øge deres IK. Websitet er en guide til brugerne i de forskellige stadier af opgaveprocessen og kan bruges som udgangspunkt for en bedre opgaveskrivning på baggrund af en optimeret informations søgeproces, ved at forholde sig kildekritisk til emnematerialet, og derved guides til en bedre skriveproces og opgaveresultat.

Tilgangen til IK afhænger også af en andre faktorer, herunder uddannelse, arbejde, personlige omstændigheder og om det anvendes i en professionel eller frivillig kontekst. Kulturbestemte faktorer kan også have indflydelse på definition og anvendelse af begrebet, som kan dække over en stor diversitet afhængig af om man tager udgangspunkt i fx en vestlig, mellemøstlig eller asiatisk kultur.

Differentiere informationskompetence sig anderledes hvis det belyses i en undervisningsmæssig kontekst end fx i en arbejdsmæssig relation?

Undervisningssektoren i Danmark er kendetegnet ved en høj grad af frihed og ansvar for egen læring end med forhold indenfor erhvervslivet, men det kan igen være svært helt entydigt at definere og man skal aldrig generalisere. Hvor der indenfor én specifik undervisningsgenre er en klar stringens, målrettet og hård undervisnings diskurs, finder man også andre undervisningseksempler med en mere tilbagelænet holdning til informationkompetence i undervisningen, og hvor den danske afslappede holdning skinner igennem.

I forhold til undervisningssektoren tegner erhvervslivet sig traditionelt set for en mere stringent adfærd, der stille større krav til omkostningstilpasning, produktion, omsætning og salg omend New Public Management (NPM) i de senere år er blevet et

væsentligt hyppigere anvendt styringsredskab inden for den offentlige sektor, herunder undervisningssektoren. Nanna Kann-Christensen inddrager i sin PhD-afhandling³³ (Nanna Kann Kristensen, 2009, s. 1) en væsentlig pointe af professor i statskundskab Kurt Klaudi Klausen omkring forskellen mellem offentlige og private institutioner:

”En vigtig pointe hos Klausen er, at de offentlige institutioner lever af politisk legitimitet, mens de private lever af profit (som naturligvis nemmest opnås hvis man nyder en eller anden form for legitimitet), og at dette er en af de vigtige årsager til, at den offentlige og private sektors organisationer har forskellige vilkår.”

Med den pointe fremhæver Nanna Kann-Christensen med udgangspunkt i Kurt Klaudi Klausen, at offentlige institutioner er forankret omkring demokratiske idealer og en politisk styret ledelse med demokratisk indflydelsesret hvorimod profit og det økonomiske aspekt, er en af de helt fundamentale drivkræfter indenfor den private sektor.

Forsøger man at definere en ekletant forskel på informationskompetence i en uddannelsesmæssig versus en erhvervmæssig kontekst, så er det indenfor erhvervslivet oftest meget vigtigt at gøre tingene konkret målbare, primært for at skabe resultater og synlighed for resultatopnåelse. Det primære formål med fokus på informationskompetencer indenfor den private sektor, er hovedsageligt forankret omkring øget afkast og profit for virksomheden, hvorimod uddannelsessektoren har mere fokus på de bløde værdier som dialog, fordybelse og refleksion, der er grundlag for denne sektors demokratiforståelse.

Oluf Sundins fire forståelser af informationssøgning som IK

Mellem august og oktober 2004 foretager Oluf Sundin en gennemgang og sproglig analyse af 31 skandinaviske universitære web-tutorials, der primært er udviklet for at

forbedre de studerendes informationssøgning. Feltstudiet er opdelt i to faser, hvor der først er foretaget en grundig individuel gennemgang af hvert enkelt website, hvorefter der er foretaget en analyse af en række sproglige sammenfald og sprog mønstre. Sundin finder fire markante tilgange til informationskompetence i studiet af forskelle og ligheder mellem de enkelte websites.

De fire tilgange tager udgangspunkt i at betragte informationssøgning som informationskompetence, og har fokus på selve informationen (source approach), den teknisk orienteret søgning (behavioural approach), en vurdering af informationssøgerens behov (process approach) samt informationskompetence og informationssøgning som sociale interaktion (communication approach).

Oluf Sundins tilgange til IK viser sig i www.skrivopgave.dk ved i menu punktet 'kildekritik' at lære eleverne at forholde sig kritisk til de kilder de anvender, ved at stille kritiske spørgsmål om kildernes oprigtighed, forfatter, politisk holdning og ideologi (source approach).

Oluf Sundin opdeler informationsressourcerne i primære, sekundære og tertiære kilder, hvor fx. bibliotekets fysiske materialesamling, bøger, tidsskrifter mv. er primære kilder og encyklopædier, håndbøger og databaser er sekundære kilder.

En teknisk orienteret tilgang til søgning ved brug af trunkering, boolske operatører, frasesøgning og søgestrategi finder man blandt andet i menu punktet "søg information > internettet" (behavioural approach).

Den tredje tilgang til informationssøgeprocessen flytter fokus fra selve informationen til at kunne foretage en fortolkning af hvilken information man har brug for. En vurdering af informationskildernes behov finder man blandt andet i menu punktet emnevalg og søg information (process approach) samt informationskompetence og informationssøgning som social interaktion fx illustreret i menu punktet 'gode links > online spørgetjenester' (communication approach).

Hvordan videndeler www.skrivopgave.dk?

Viden defineres i denne specifikke sammenhæng som information om hvordan eleverne bliver bedre til informationssøgning for derigennem at øge deres informationskompetence.

For at styrke eleverne til dette motiveres de til at deltage aktivt i diskussioner og med selvstændige undersøgelser i undervisningen for derigennem selv at producere viden om informationssøgning til brug i deres opgaver³⁴. Derigennem styrkes elevernes informationskompetencer og på denne måde danner websitet grundlag for videndeling og kompetenceudvikling hos eleverne.

Kan denne webtutorial anvendes som et læringsinstrument og hvad er i det hele taget et læringsinstrument?

Et læringsinstrument er et praktisk redskab til at fremme viden og kompetencer indenfor et givent fagligt område. Et læringsinstrument kan fx. være en bestemt undervisningsmetode til at øge vidensniveauet, det kan være et specifikt undervisningsmateriale eller en webtutorial som www.skrivopgave.dk. Et godt læringsinstrument bidrager til at øge fokus og motivation for læring.

www.skrivopgave.dk er pga. de indbyggede brugerguides og den kronologiske menustruktur et rigtig godt læringsinstrument, der kan øge elevernes interesse for arbejdet med opgaveskrivningen.

Perspektivering / konklusion

I denne projektopgave har jeg med baggrund i Oluf Sundins fire tilgange til IK forsøgt at fremhæve hvordan www.skrivopgave.dk kan hjælpe eleverne til at lærer at forholde sig kildekritisk til informationsressourcer ved at stille spørgsmål til kilderne, blive bedre til informationssøgning, ved at have en søgestrategi og bruge anerkendte udvalgte kilder. Samtidig har jeg forsøgt at fremhæve nogle af de processer man skal være opmærksom på for at kunne forstå elevernes behov for informationssøgning ved opgaveskrivning både ud fra en personlig vurdering og i en social kontekst.

I forbindelse med en generel beskrivelse af websitet anvender jeg Qvortrups idéer om læringsadfærd og perspektivere www.skrivopgave.dk i forhold til Qvortrups forskellige læringsniveauer.

Med udgangspunkt i hvordan den amerikanske forening National Forum on Information Literacy, Inc.(NFIL) definerer begrebet Information Literacy, sammenligner jeg hvordan informationskompetence anvendes på www.skrivopgave.dk for derigennem at belyse en dansk variant af begrebet.

Desuden forsøger jeg med udgangspunkt i to forskellige uddannelser og professioner at definere en forskel i kompetencebegrebet, for på denne måde at vise at begrebet informationskompetence defineres af hvilken kontekst det betragtes i og der er tale om forskellige måde at opnå informationskompetence på.

Litteraturliste

- Alexandersson, Mikael og Louise Limberg (2009) Elevers ”forskning” via datorm: mqantra, metod eller meningsfullt lärande? I: Hedman, J. og Anna Lundh (red) *Informationskompetenser. Om lärande i informationspraktiker och informationssökning i lärandepraktiker*. Carlssons. pp. 85-108

- Johansson, Veronica (2009) Berättelser i gränssnittet: kritiska kompetenser och interaktiva informationsresurser. Hedman, J. og Anna Lundh (red) *Informationskompetenser. Om lärande i informationspraktiker och informationssökning i lärandepraktiker*. Carlssons. Pp. 235-268

- Just, Melissa og Hans Elbeshausen (2008) ”Jeg sidder aldrig og drikker en kop te på lærerværelset”. Gymnasiebibliotekarerne og det reflektive læringsmiljø: en figurationssociologisk analyse. I: Dansk Biblioteksforskning, Nr.1, pp.21-32. <http://www2.db.dk/dbf/index.htm>

- Kann-Christensen, Nanna (2009). Forestillinger om forandringer – Organisatoriske forandringer i to danske folkebiblioteker. Ph.d. afhandling fra forskningsprogrammet Videnskultur og vidensmedier på Danmarks Biblioteksskole

- Moring, C. (2009). Nyanställdas lärande och informationspraktiker i och tvärs över praktik- gemenskaper. I: Hedman, J. & Lundh, A. (red.). *Informationskompetenser: Om lärande i informationspraktiker och informationssökning i lärande praktiker*. Carlsons Bokförlag, s. 157-178.

- Oluf Sundin (2006). Negotiations on information-seeking expertise: A study of web-based tutorials for information literacy. *Journal of documentation* 64,1. S. 24-40

- Rosenstand, Maj m.fl. (2007) Fra Information til læring. Bibliotek og uddannelse i vidensamfundet. DEFF publikation: <http://ej.lib.cbs.dk/index.php/antologier/issue/view/224/showToc>

- Sundin, O. (2008). Negotiations on information-seeking expertise. A study of web-based tutorials for information literacy. *Journal of Documentation*, Vol.64 (1), pp. 24-44. (Elektronisk tidsskrift – adgang via DB Bibliotek)

Søren Gyning-Nielsen, 200672-2833
Projekthold - Informationskompetence
4. semester projektopgave
Aflevering 26. Maj 2010

- Qvortrup, Lars (2004). Det vidende samfund: Mysteriet om viden, læring og
dannelse. København: Unge Pædagoger og forfatteren.

- ¹ [Negotiations on information-seeking expertise: A study of web-based tutorials for information literacy](#) , Olof Sundin (pp. 24-44)
- ² Lars Qvortrup (Det vidende samfund 2004) s. 82
- ³ Lars Qvortrup (Det vidende samfund 2004) s. 93
- ⁴ Lars Qvortrup (Det vidende samfund 2004) s. 94
- ⁵ <http://pub.uvm.dk/2002/uddannelse/1.html>
- ⁶ <http://www.emeraldinsight.com/10.1108/00220410810844141>
- ⁷ <http://www.bibliotekogmedier.dk/tilskud/tilskud-og-puljer-biblioteker/udviklingspuljen/>
- ⁸ http://www.skrivopgave.dk/om_skrivopgave
- ⁹ <http://biblioteksvagten.dk/>
- ¹⁰ www.binko.sdu.dk
- ¹¹ <http://www.skrivopgave.dk/emnevalg>
- ¹² Lars Qvortrup (Det vidende samfund 2004) s. 135
- ¹³ <http://www.skrivopgave.dk/skriv-din-opgave>
- ¹⁴ <http://www.skrivopgave.dk/underviser-du/er-du-underviser/>
- ¹⁵ <http://www.skrivopgave.dk/underviser-du/er-du-underviser/>
- ¹⁶ http://www.denstoredanske.dk/Krop,_psyke_og_sundhed/Psykologi/Psykologiske_termer/kompetence
- ¹⁷ <http://dis.shef.ac.uk/literacy/standards.htm>
- ¹⁸ <http://dis.shef.ac.uk/literacy/standards.htm#UK>
- ¹⁹ http://www.informationsordbogen.dk/concept_comment.php?cid=2181
- ²⁰ <http://www.infolit.org/members.html>
- ²¹ <http://www.infolit.org/>
- ²² <http://www.skrivopgave.dk/emnevalg>
- ²³ <http://www.skrivopgave.dk/problemformulering>

- 24 http://www.skrivopgave.dk/soeg_informatio
- 25 http://www.skrivopgave.dk/soeg_information/overblik
- 26 http://www.skrivopgave.dk/soeg_information/internettet
- 27 http://www.skrivopgave.dk/soeg_information/skolebiblioteket
- 28 http://www.skrivopgave.dk/soeg_information/boger
- 29 http://www.skrivopgave.dk/soeg_information/artikler
- 30 http://www.skrivopgave.dk/soeg_information/artikler
- 31 <http://www.skrivopgave.dk/skriv-din-opgave/kom-i-gang-med-at-skrive>
- 32 <http://www.skrivopgave.dk/skriv-din-opgave>
- 33 <http://www.db.dk/binaries/Forestillinger%20om%20forandringer%20final.pdf>
- 34 <http://www.skrivopgave.dk/underviser-du/Lerervejledning.pdf>